

"Ruimte voor MAASdriel" de Marensche Waarden

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

20 december 2007 / rapportnummer 2000-47

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Dekker van de Kamp Landschapsontwikkeling BV heeft het voornemen om een herinrichting door zandwinning uit te voeren in de Marensche Waarden in de gemeente Maasdriel. De zandwinning heeft een omvang van 27 hectare. Voor het voornemen is een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Ten behoeve van de besluitvorming wordt een gecombineerde besluit-m.e.r.- en plan-m.e.r.-procedure doorlopen.¹ De gemeenteraad van Maasdriel is het bevoegd gezag voor deze procedure.²

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het MER niet voldoende informatie biedt over onderstaande punten:

- Een heldere beschrijving en prioritering van de doelstellingen van het initiatief, waarbij in ieder geval onderscheid wordt gemaakt tussen doelstellingen ten aanzien van hoogwaterveiligheid, natuur en de grondstofwinning.
- Een meest milieuvriendelijk alternatief, dat volwaardig recht doet aan de (hoofd)doelstelling natuurontwikkeling.
- Inzicht in de effecten van de alternatieven voor bodem en water, natuur, landschap en cultuurhistorie en woon- en leefomgeving.
- Een goede en publieksvriendelijke samenvatting, voorzien van overzichtelijk en 'leesbaar' kaartmateriaal, om het MER toegankelijk te maken voor besluitvormers en insprekers.

2. ACHTERGROND, DOEL EN BESLUITVORMING

2.1 Ontwikkelingsvisie Ruimte voor Maasdriel

De herontwikkeling van de Marensche Waarden vormt een uitwerking van de integrale ontwikkelingsvisie "Ruimte voor Maasdriel", naast onder andere de herontwikkeling van de Zandmeren. In hoofdstuk 1 en 4 van de startnotitie zijn de aanleiding voor de ontwikkelingsvisie en voor het planonderdeel Marensche Waarden toegelicht.

Geef in het MER duidelijk en overzichtelijk aan:

- met welk(e) doel(en) de integrale ontwikkelingsvisie is opgesteld;
- uit welke planonderdelen de ontwikkelingsvisie bestaat;
- welke doelen met de verschillende planonderdelen worden beoogd.

Tussen de plannen voor de Marensche Waarden en voor de Zandmeren bestaat een ruimtelijke en functionele samenhang. De Commissie adviseert de

¹ Volgens het Besluit m.e.r. (categorie C16.1) is een zandwinning m.e.r.-plichtig als deze een oppervlakte van 100 hectare betreft. Het voornemen is strikt genomen dus niet besluit-m.e.r.-plichtig. Wijziging van het bestemmingsplan is mogelijk wel plan-m.e.r.-plichtig, namelijk als een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is. Met het doorlopen van de procedure voor besluit-m.e.r. wordt tevens voldaan aan de vereisten die voor een plan-m.e.r. gelden. Daarom wordt in het verdere advies alleen nog gesproken over milieueffectrapportage (m.e.r.) en milieueffectrapport (MER).

² Voor nadere gegevens over het project en de procedure wordt verwezen naar bijlage 1.

samenhang tussen de deelprojecten in het MER te beschrijven.³ Het gelijktijdig doorlopen van de beide procedures biedt naar het oordeel van de Commissie kansen om beide initiatieven te versterken.⁴

2.2 Probleem- en doelstelling

In hoofdstuk 1 en 4 van de startnotitie worden verschillende probleem- en doelstellingen voor het initiatief genoemd. Op pagina 1 van de startnotitie wordt gesteld dat de prioriteit ligt bij de natuurontwikkeling en herinrichting van het gebied. De grondstoffenwinning is 'secundair'. Op pagina 3 van de startnotitie wordt gesteld dat het doel van het project is: het creëren van extra ruimte voor de Maas en herinrichting en natuurontwikkeling door grondstoffenwinning. Op pagina 12 en 13 worden deze doelen toegelicht en nog enkele doelen toegevoegd.

Uit de beschrijving van de voorgenomen activiteit leidt de Commissie echter af dat de grondstoffenwinning feitelijk gezien moet worden als het hoofddoel van het initiatief, aangezien uitgegaan wordt van een diepe ontgraving in de Marensche Waarden. Het nieuwe ontgrondingenbeleid⁵ stelt dat zandwinning als zodanig geen legitimatie meer kan zijn, en altijd moet bijdragen aan het realiseren van een meervoudige ruimtelijke doelstelling. Een afwerking als diepe put is op basis van de andere doelstellingen van het voornemen niet optimaal.⁶

Geef in het MER aan:

- de prioriteitstelling van de te behalen doelstellingen;
- welke concrete doelstelling voor het initiatief geldt ten aanzien van de grondstoffenwinning;
- een helder overzicht van de bestaande knelpunten voor hoogwaterveiligheid, natuur- en landschapsontwikkeling, verschillende vormen van recreatie en de leefbaarheid in de kern Alem;
- welke concrete doelstellingen het initiatief heeft ten aanzien van deze knelpunten, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen knelpunten die door het initiatief worden opgelost en oplossingen waarvoor alleen de voorwaarden worden geschapen.⁷

Het mogelijk verwijderen van de Alemse dam op langere termijn levert een bijdrage aan het vergroten van de doorstroming van de Maas bij hoogwater, een van de doelstellingen van het voornemen. Met de herinrichting van de Marensche Waarden zal worden geanticipeerd op de eventuele opening van deze dam, waardoor een maximaal waterstandverlagend effect kan worden

³ Voor de herontwikkeling van de Zandmeren wordt separaat een m.e.r.-procedure doorlopen. Hiervoor is op 31 mei 2007 de startnotitie gepubliceerd. De Commissie heeft op 7 september 2007 een advies voor richtlijnen voor het MER uitgebracht. Ook in dat advies wordt de samenhang tussen de beide deelprojecten benadrukt.

⁴ Deze versterking zou groter zijn als ook het heropenen van de oude Maasarm waarin de Marensche Waarden liggen, door het verwijderen van de Alemse dam, in het initiatief zou worden betrokken, omdat daarmee ook de doelstelling hoogwaterveiligheid wordt gerealiseerd.

⁵ Zie onder andere pagina 68 van de startnotitie, waarin wordt aangegeven dat in het Rijksbeleid winning van grondstoffen gezien wordt als instrument om andere doelen (veiligheid, natuurontwikkeling, recreatie) te realiseren. Het provinciaal beleid (pagina 75 van de startnotitie) sluit hierbij aan en stelt dat koppeling van grondstoffenwinning met rivierverruiming of natuurontwikkeling is vereist.

⁶ Zie ook inspraakreactie 6 (bijlage 2), waarin gevraagd wordt de consequenties van een diepe plas voor de natuurdoelstellingen, onder andere volgend uit het streefbeeld voor de Getijdemaas 2050, in beeld te brengen.

⁷ Voorbeelden:

- Zolang de Alemse dam niet wordt verwijderd is er niet of nauwelijks een effect op de hoogwaterveiligheid.
- Het bouwen van woningen en het uitbreiden van de jachthaven maakt vooralsnog geen onderdeel uit van het initiatief.

bereikt. Geef aan op welke wijze de onderdelen van het voornemen en andere gewenste ontwikkelingen, met name woningbouw en uitbreiding van de jachthaven, verenigbaar zijn met deze doelstelling.

Geef in het MER inzicht in de behoefte aan de te winnen grondstoffen en het afzetgebied.

2.3 Beleidskader

In bijlage 3 van de startnotitie wordt ingegaan op het planologisch kader op Europees, nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau. Beschrijf in het MER de relevante randvoorwaarden uit deze beleidskaders en wet- en regelgeving en geef aan wat de consequenties voor (onderdelen van) de voorgenomen activiteit zijn.

Geef in het MER daarnaast specifiek aan tot welke uitgangspunten en randvoorwaarden de volgende beleidskaders leiden:

- Kaderrichtlijn Water
- Beleid tegen overstromingen (Hoogwaterrichtlijn EU, Nationaal Bestuursakkoord Water)
- Besluit Bodemkwaliteit en Wet bodembescherming
- Integrale verkenning Maas 2⁸

Geef in het MER aan hoe en onder welke voorwaarden de zandwinning past in het (provinciale) beleid inzake grondstoffenwinning.

Voor het voornemen zal in overleg met de betrokken waterbeheerders een watertoets moeten worden uitgevoerd. De Commissie adviseert om gegevens die nodig zijn in het kader van de Watertoets in het MER op te nemen.

2.4 Te nemen besluit(en)

In hoofdstuk 7 van de startnotitie is de besluitvormingsprocedure en de relatie met de m.e.r.-procedure uiteengezet.⁹ Neem deze informatie over in het MER en geef aan welke besluiten voor de verschillende onderdelen van het voornemen genomen moeten worden. Geef aan welke instanties daarvoor het bevoegd gezag zijn.

Geef in het MER aan wat de relatie is met de besluitvorming over de andere onderdelen van de integrale ontwikkelingsvisie 'Ruimte voor Maasduin'.

⁸ In inspraakreactie 8 (zie bijlage 2) worden aandachtspunten genoemd in relatie tot deze nota, waaruit mogelijke conflicten danwel win-winsituaties kunnen voortvloeien.

⁹ In §1.2 van de startnotitie wordt nog gesproken over de Strategische Milieubeoordeling (SMB) en de overgangsregeling bij de verankering van de SMB-richtlijn in de Nederlandse wetgeving. Sinds september 2006 is deze richtlijn opgenomen in het Besluit m.e.r. en wordt gesproken van plan-m.e.r. in plaats van SMB. In hoofdstuk 7 van de startnotitie is de procedurele informatie correct weergegeven.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

In hoofdstuk 4 van de startnotitie zijn de onderdelen van het voornemen beschreven en geïllustreerd met schetsen van de beoogde nieuwe situatie. Uit de startnotitie blijkt dat het ontwerp voor de herinrichting van het plangebied op basis van eerder uitgevoerd onderzoek en overleg en inspraak is aangepast. Maak in het MER dit proces inzichtelijk en motiveer de keuzes die op basis daarvan in het ontwerp gemaakt zijn.

Geef in het MER een nadere, zoveel mogelijk kwantitatieve, beschrijving van de verschillende onderdelen van het initiatief. Werk in het MER minimaal het voorkeursalternatief, het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en de referentiesituatie uit.

Geef voor de grondstoffenwinning aan:

- de omvang en diepte van de grondstoffenwinning;
- op welke wijze de ontgravings-, verwerkings- en bergingswerkzaamheden worden uitgevoerd in plaats en tijd; beschrijf de grondstromen en de logistiek zo concreet mogelijk vanuit de beleving van de omgeving;
- de manier waarop het vrijkomende verontreinigde materiaal verwerkt wordt;
- gedurende welke tijden de grondstoffenwinning en -verwerking plaatsvindt en met welk transportmiddel en via welke route producten worden afgevoerd;
- welke tijdelijke en/of permanente depots (locatie, dimensies, te bergen materiaal) worden ingericht;
- welke maatregelen worden voorzien om nadelige effecten van de winning te beperken;
- wat de uiteindelijke landschappelijke vormgeving (vorm, diepte, oeverafwerking) zal zijn, inclusief taluds; houd daarbij rekening met de andere doelstellingen van het voornemen (zie §2.2 van dit advies);
- de wijze waarop de herinrichting van het plangebied wordt uitgevoerd.

Geef in het MER een beschrijving van het plangebied en een groter studiegebied, waarin bebouwing en natuurgebieden opgenomen zijn. Gebruik hierbij herkenbaar en overzichtelijk kaartmateriaal, waarin tenminste alle beschermde natuurgebieden en geluidgevoelige bestemmingen binnen het studiegebied worden aangegeven. Geef ook helder de afstanden hiervan tot het plangebied aan.

Bij de herinrichting van het plangebied moet er mogelijk een keuze worden gemaakt tussen het recreatief gebruik van het gebied en de beoogde natuurdoelen. Geef aan welke recreatievormen een plaats kunnen krijgen in het gebied en beschrijf de specifieke voorzieningen die hiervoor aangelegd worden en de eventuele inrichtingsmaatregelen die zijn voorzien in verband met kwetsbare gebieden en soorten (bijvoorbeeld zonering van recreatie).

3.2 Alternatieven en varianten

In de startnotitie wordt nog weinig aandacht besteed aan de ontwikkeling van alternatieven en varianten voor het voornemen. Het brede scala aan doelstellingen en planonderdelen biedt naar het oordeel van de Commissie ruime mo-

gelijkheden om keuzes te maken bij de inrichting van het plangebied. De mix van landschap, natuur, water, recreatie, wonen en zand- en kleiwinning is op meerdere manieren te bewerkstelligen.

De Commissie adviseert om alternatieven of varianten te ontwikkelen vanuit de verschillende (hoofd)doelstellingen van het initiatief. Geef in het MER per planonderdeel aan welke variatiemogelijkheden er zijn, voor zover deze relevant zijn voor de beoordeling van milieueffecten. Houdt daarbij rekening met andere ontwikkelingen in de omgeving.

Maak het effect van de mogelijke verwijdering van de Alemse dam inzichtelijk waar dit relevant is (zie hoofdstuk 4 van dit advies). Geef inzicht in de situatie waarbij de Alemse dam is verwijderd:

- zonder uitvoering van het onderhavige voornemen;
- mét uitvoering van het onderhavige voornemen.

Daardoor wordt inzichtelijk welke bijdrage het voornemen levert aan de toekomstige situatie, vooral ten aanzien van de waterstandsdeling.

3.3 Referentiesituatie

Met de referentiesituatie wordt bedoeld de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen in het studiegebied, waarmee de alternatieven in het MER worden vergeleken. In de startnotitie is deze situatie aangeduid als het nulalternatief. Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Daarbij moet worden uitgegaan van huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

3.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

Zoals in §2.2 van dit advies gesteld kent het initiatief een aantal hoofddoelstellingen en overige doelstellingen. Volgens de startnotitie zijn de hoofddoelstellingen rivierverruiming en herinrichting/natuurontwikkeling. Voor rivierverruiming biedt het initiatief slechts voorwaarden voor het op langere termijn bereiken van de doelstelling. Vanuit het hoofddoel natuurontwikkeling is de voorgenomen activiteit zoals omschreven in de startnotitie niet optimaal, met name door de beoogde waterdiepte. In het meest milieuvriendelijk alternatief (mma) zou de zandwinplas niet dieper dan 8 meter moeten worden uitgevoerd. Een dergelijk mma maakt dan tevens inzichtelijk of een ondiepe ontgroning nog grote stappen in de richting van de meervoudige doelstelling van het voornemen betekent, of dat de (natuur-)winst ten opzichte van een diepe plas marginaal is.

De Commissie adviseert om het mma te ontwikkelen vanuit de doelstelling natuurontwikkeling. Dat houdt in dat bij de uitvoering van de grondstoffenwinning en de afwerking en herinrichting van het plangebied gezocht wordt naar optimalisatie vanuit het natuurbelang. Daarbij speelt naast de diepte

van de overblijvende plas de inrichting van oevers en de “eilanden” een belangrijke rol.¹⁰

Elementen die bij de ontwikkeling van het mma verder een rol kunnen spelen zijn:

- maatregelen ter beperking van de overlast voor omwonenden, recreanten en fauna ten gevolge van de winning en verwerking van de grondstoffen;
- minimalisatie van de tijdsperiode (het aantal jaren) waarin de grondstofwinning plaatsvindt.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemeen

In hoofdstuk 5 van de startnotitie is voor de relevante milieuaspecten beschreven welke informatie beschikbaar is en welke onderzoeken nog uitgevoerd zullen worden in het kader van de m.e.r.-procedure.

De beschrijving van de milieugevolgen in de volgende paragrafen geldt:

- in aanvulling op of ter specificatie van hoofdstuk 5 van de startnotitie;
- voor zowel de referentiesituatie als voor de alternatieven en varianten.

De begrenzing van het studiegebied moet zodanig worden gekozen dat alle effecten van de verschillende onderdelen van het voornemen in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich ruim buiten het plangebied voordoen.

Maak in het MER een duidelijk onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten en geef daarbij aan over welke periode de tijdelijke effecten zich voordoen.

4.2 Bodem en water

4.2.1 Bodem

Uit de startnotitie blijkt dat er sprake is van verontreinigd sediment in de Marensche Waarden. Geef in het MER aan:

- kwaliteit en kwantiteit (inclusief de locaties) van verontreinigd sediment of andere verontreinigingen in het plangebied; de dikte van de sliblaag kan indicatief bepaald worden op basis van vergelijking van de voormalige ontgravingsdiepte met de huidige waterbodemdiepte;
- welk deel (waar en welke hoeveelheden) hiervan bij de uitvoering van het plan verwijderd wordt en welk deel achterblijft na herinrichting;
- gegevens over de samenstelling van de vrijkomende hoeveelheden materiaal, de kwaliteit hiervan en de herkomst en bestemming;
- maatregelen om de verspreiding van achtergebleven verontreinigingen te voorkomen;

¹⁰ Om een idee te krijgen van een natuurvriendelijke inrichting kan verwezen worden naar het rapport “Quickscan flora en fauna Marensche Waarden” (Rapportage Groenplanning, project 2535, 26 januari 2006), waarin een ideeënschets voor het plangebied is opgenomen.

- de mogelijke herverontreiniging van de waterbodem en uiterwaard op de lange termijn;
- de effecten van de alternatieven in combinatie met de eventuele toekomstige openstelling van de Alemse dam op het risico van remobilisatie en verspreiding van verontreinigingen vanuit de huidige zandwinput.

4.2.2 Water

Geef in het MER de effecten van de alternatieven op de waterhuishouding en waterkeringen, met aandacht voor:

- de effecten op de waterstanden onder maatgevende omstandigheden;
- sedimentatie van zand en slib in de oude Maasarm en zandwinningsplas;
- de effecten van de grondstoffenwinning op de stabiliteit van de hoofdwaterkeringen onder maatgevende omstandigheden;
- de verandering in de hoeveelheid kwel onder verschillende afvoeren in het aangrenzende binnendijkse gebied en de mogelijke gevolgen hiervan;¹¹
- de huidige waterkwaliteit van de oude Maasarm en de invloed van de alternatieven en varianten daarop. Schenk daarbij aandacht aan vertroebeling en de risico's van verspreiding van verontreiniging bij het verwijderen van verontreinigd slib;
- de verblijftijd van het water in de oude Maasarm, de kans op stratificatie, de kans op algenbloei¹² en de gevolgen van zowel (extreem) hoogwater als (extreem) laagwater op de waterkwaliteit.

Geef in het MER inzicht in de effecten van het heropenen van de Alemse dam bij de verschillende alternatieven en varianten. Besteed daarbij naast de bovengenoemde punten aandacht aan:

- de afvoerverdeling bij lage, gemiddelde en hoge afvoeren;
- veranderingen in stroomsnelheden, sedimentatie en erosie ter hoogte van de instroom van de oude Maasarm;
- de gevolgen hiervan op de dimensies van de vaargeul;
- de gevolgen voor de waterkwaliteit, als gevolg van remobilisatie van verontreinigingen.

4.3 Natuur

De startnotitie (§5.7) geeft al informatie over de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden. Geef in het MER een meer gedetailleerde beschrijving van de huidige natuurwaarden in het studiegebied en de verwachte ontwikkelingen daarvan.

Beschrijf de gevolgen bij uitvoering van de verschillende alternatieven voor de aanwezige natuurwaarden in het plangebied. Beschrijf daarnaast ook de mogelijke natuurwinst bij de verschillende alternatieven. Geef daarbij:

- de verandering in oppervlakte en kwaliteit van de aanwezige te beschermen natuurdoeltypen; doe dit zelfde ook voor de in de alternatieven nagestreefde natuurdoeltypen/ecotopen;
- de verwachte veranderingen in de omvang en levensvatbaarheid van de aanwezige populaties van de te beschermen soorten; doe dit zelfde ook voor de in de alternatieven nagestreefde soorten.

¹¹ In inspraakreacties 3 en 7 (zie bijlage 2) wordt gesteld dat kwel en 'piping' in de huidige situatie al aandachtspunten zijn, mede gezien de aanwezigheid van 'zwakke plekken' in de waterkering.

¹² In de Zandmeren komt in de zomerperiode blauwalgenbloei voor, waardoor de dagrecreatie negatief beïnvloed wordt.

Gebiedsbescherming

Het plangebied bevindt zich in de nabijheid van het Vogelrichtlijngebied Fort Sint Andries, dat onderdeel uitmaakt van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal. Geef in het MER aan of het voornemen gevolgen zou kunnen hebben voor Fort Sint Andries en/of andere beschermde natuurgebieden. Indien dat het geval is, geef dan voor de beschermde natuurgebieden de namen, de grondslag voor de bescherming en de begrenzings op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied en de afstanden hiervan tot de beschermde gebieden. Geef voor het Natura 2000-gebied bovendien aan:

- op grond van welke natuurwaarden het gebied aangewezen is als Natura 2000-gebied;
- de instandhoudingsdoelstellingen voor soorten en habitats waarvoor dit Natura 2000-gebied is aangewezen (met zo mogelijk een populatieschatting) en de staat van instandhouding waarin deze soorten verkeren.

Het MER moet inzicht bieden in de tijdelijke en permanente gevolgen van het voornemen voor de te beschermen habitats en soorten binnen het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal, dat tevens ecologische hoofdstructuur (EHS) is. Indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit significante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden. Indien een passende beoordeling aan de orde is dient deze te worden opgenomen in het MER. Daarbij moeten ook cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten worden betrokken, waaronder bestaand gebruik. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets¹³ doorlopen te worden. Geef ook aan of het voornemen past binnen het EHS-beleid.

Voor het Vogelrichtlijngebied Fort Sint Andries is de geluidsbelasting als gevolg van de voorgenomen activiteit een specifiek punt van aandacht. Geef in het MER aan bij welke geluidsbelasting (liefst in dB) er kans is op een significant effect.¹⁴

Soortbescherming

Beschrijf verder in het MER de verwachte veranderingen in de populaties van de in het studiegebied beschermde en/of rode lijstsoorten ten gevolge van de voorgenomen activiteit en alternatieven. Geadviseerd wordt in het MER ook de informatie op te nemen, die nodig is om een eventueel benodigde ontheffing aan te vragen van de minister van LNV op grond van artikel 75 van de Flora- en Faunawet. Motiveer ook in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden.

¹³ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁴ Neem daarbij in beschouwing dat recentelijk in MER-onderzoeken enkele malen 40 en 42 dB-grenzen zijn aangehouden als verstoringsgrenzen voor de grutto en andere vogels. De grens van 40 dB is onder meer gehanteerd in het plan-m.e.r.-procedure voor de Zuiderzeelijn. De grens van 42 dB onder meer in de m.e.r.-procedure voor de Energiecentrale Gelderland in Nijmegen (Electrabel).

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Beschrijf in het MER de bestaande opbouw van het landschap in het plangebied en ga daarbij in op het weidse karakter, het verloop van de dijk, het reliëf en andere visuele en cultuurhistorische kenmerken en samenhangen. Beschrijf de veranderingen hierin als gevolg van het voornemen en de alternatieven. Geef naast een beschrijving van deze veranderingen ook op kaart en/of in beelden (bijvoorbeeld met fotomontages) aan welke veranderingen plaatsvinden in de specifieke kenmerken en waarden van het landschap, gezien vanuit verschillende gezichtspunten.

Beschrijf verder de landschappelijke en cultuurhistorische samenhang tussen het plangebied van de Marensche Waarden en het plangebied van de Zandmeren. Geef aan op welke wijze de beide initiatieven elkaar, vanuit de integrale visie voor het gebied, met name op deze aspecten kunnen versterken.

Uit archeologisch bureauonderzoek is gebleken dat het studiegebied rijk is aan cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden. Op basis van het bureauonderzoek zijn harde randvoorwaarden vastgesteld voor het voornemen, die kaderstellend zullen zijn voor de alternatieven en varianten. Daardoor is voor het MER geen aanvullende informatie nodig.

4.5 Woon- en leefomgeving

4.5.1 Geluid en trillingen

Geluidhinder

Geef in het MER voor de uitvoeringsfase inzicht in:

- de geluidimmissie (equivalente geluidsniveaus en maximale (piek)geluidsniveaus) bij de geluidgevoelige bestemmingen als gevolg van de geluidemissie binnen het plangebied; maak daarbij onderscheid in de geluidemissie van de zandwinning zelf, de geluidemissie van de afvoer van de grondstoffen en het geluidemissie door de herinrichting van het gebied;
- de duur van deze geluidbelastingen per fase;
- de geluidemissie van de bepalende installaties; geef daarbij afwegingen op basis van de Best Beschikbare Technieken.

Geef in het MER inzicht in de permanente effecten op de geluidbelasting bij geluidgevoelige bestemmingen, bijvoorbeeld als gevolg van toename van het (recreatief) verkeer. Geef aan of dit tot nieuwe knelpunten kan leiden. Besteed daarbij tevens aandacht aan de effecten voor eventuele nieuwe woningen aan het water.

Laagfrequent geluid

Bij de toepassing van win- en verwerkingsinstallaties kan ook de laagfrequente geluidemissie¹⁵ een rol van betekenis spelen. Geef in dat geval aan wat de te verwachten laagfrequente geluidsniveaus zijn in de woonomgeving en welke mitigerende maatregelen zullen worden getroffen.

4.5.2 Luchtkwaliteit

Beschrijf de (tijdelijke) gevolgen van het initiatief voor de luchtkwaliteit. Niet te verwachten is dat de grenswaarden uit de Wet Milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) zullen worden overschreden. In het MER moet dit aannemelijk worden gemaakt. Indien niet aannemelijk kan worden gemaakt dat met zekerheid aan de grenswaarden van de Wet Milieubeheer wordt voldaan, moet een modelberekening worden uitgevoerd conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

5. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

5.1 Leemten in milieu-informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat kan worden beoordeeld wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie. Beschrijf:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit.

5.2 Evaluatieprogramma

Bij vaststelling van het bestemmingsplan moet worden aangegeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER al een aanzet tot een programma voor dit onderzoek wordt gegeven, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

¹⁵ Men spreekt over laagfrequent geluid bij frequenties tot ca. 100 Hz. Naast het horen kan er bij laagfrequent geluid ook (in meer of mindere mate) sprake zijn van "beleven" van het geluid als druk op de oren, ogen of buik. Laagfrequent geluid kenmerkt zich onder andere door een goede geluidsoverdracht (dat wil zeggen weinig demping) over grote afstand. Vanwege deze combinatie kan laagfrequent geluid ten gevolge van zeefinstallaties relevant zijn voor afstanden tot 500 à 1000 meter, afhankelijk van omvang en trilfrequentie van de desbetreffende zeef. Indien het niveau van het laagfrequente geluid hoger is dan de gehoordrempel kan er al sprake zijn van hinder. Indien er derhalve sprake is van waarneembaar laagfrequent geluid, zijn de reacties ook relatief heftig, in tegenstelling tot geluid bij hogere frequenties. Bij laagfrequent geluid kan er ook sprake zijn van secundaire effecten in de vorm van (zichtbaar) trillende objecten en hoorbaar geluid vanwege in trilling gebrachte ramen, kopjes en dergelijke.

5.3 Vorm en presentatie

In het MER dient recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen die in het MER worden gebruikt en de rivierkilometers goed leesbaar zijn weergegeven. Maak zoveel mogelijk gebruik van visualisaties om de landschappelijke inpassing van de alternatieven te illustreren.

5.4 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Dekker Van de Kamp Landschapsontwikkeling B.V.

Bevoegd gezag: het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Maasdriel

Besluit: Wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: geen

Activiteit: Herinrichting van het gebied de Marensche Waarden in de gemeente Maasdriel ten behoeve van natuur en recreatie, door middel van zandwinning in een gebied met een oppervlakte van 27 ha.

Betrokken documenten:

- Startnotitie Milieueffectrapportage Ruimte voor Maasdriel, Deelgebied Marensche Waarden, Pouderoyen Compagnons, september 2000;
- Diverse onderbouwende rapporten, waaronder bodemonderzoek, archeologisch vooronderzoek, kwelonderzoek, akoestisch onderzoek en quickscan flora en fauna.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: 'Het Carillion' op 31 oktober 2007

aanvraag advies voor richtlijnen: 31 oktober 2007

ter inzage legging startnotitie: 1 november tot en met 12 december 2007

advies voor richtlijnen uitgebracht: 20 december 2007

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. S.R.J. Jansen

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

drs. M. van der Perk

drs. F. Wijnants

drs. P.J. Jongejans (werkgroepsecretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. College van B&W gemeente West Maas en Waal, Beneden-Leeuwen
2. College van B&W gemeente Neerijnen, Neerijnen
3. H.J.J. Koers, Alem
4. College van B&W gemeente Lith, Lith
5. Provincie Gelderland, dienst Ruimte, Economie en Welzijn, Arnhem
6. Gelderse Milieufederatie, Arnhem
7. F. van Waes en C. van Waes-Gravesteijn, Alem
8. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Oost-Nederland, Arnhem
9. Natuurmonumenten, 's-Graveland

Verslag inspraakavond Ruimte voor MAASdriel, deelgebied Marensche Waarden, 5 november 2007

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport "Ruimte voor MAAsdiel" - de Marensche Waarden

Dekker van de Kamp Landschapsontwikkeling BV heeft het voornemen om een herinrichting door zandwinning uit te voeren in de Marensche Waarden in de gemeente Maasdiel. De zandwinning heeft een omvang van 27 hectare. Voor het voornemen is een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Ten behoeve van de besluitvorming wordt een gecombineerde besluit-m.e.r.- en plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2272-7